

AAC – Augmentative & Alternative Communication ***Najnowsze spojrzenie na komunikację wspomagającą***

Coraz częściej słyszy się i czyta w ostatnich czasach o AAC. Jeszcze do niedawna pojawiały się głosy negujące działania terapeutów AAC, zarzucające im hamowanie mowy czynnej . **Obecnie nie ulega wątpliwości, że wprowadzenie AAC dzieciom z jakimikolwiek deficytami w sferze komunikacji przynosi same korzyści.**

Potrzeba komunikowania się z otoczeniem to bez wątpienia najważniejsza potrzeba psychiczna każdego człowieka. Porozumiewanie się za pomocą mowy jest naturalne dla większości ludzi. U typowo rozwijających się dzieci nabywanie umiejętności z zakresu mowy i komunikacji przebiega bezproblemowo. Dla większości z nich od samego początku słowa są automatycznymi, pełnymi mocy narzędziami służącymi do komunikacji. Jednak, gdy mowa jest poważnie zaburzona warto dziecku pomóc, stosując adekwatne do jego potrzeb wspomagające lub alternatywne sposoby porozumiewania się. **Gdy dziecko nie mówi, nie znaczy, że nie ma nam nic do powiedzenia.** Niekiedy nie zna skutecznego sposobu na podjęcie dialogu, a sama znajomość /rozumienie/ języka nie wystarczy do skutecznej komunikacji. Dziecko musi więc chcieć, znać sposób, mieć o czym i mieć okazje do przekazywania innym swoich potrzeb, uczuć i emocji.

Według Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych „KOMUNIKACJA” oznacza języki, teksty wyświetlane, komunikację dotykową, duży druk, dostępne multimedialne, jak również inne środki przekazu: pisane, słuchowe, wyrażane prostym i zrozumiałym językiem, czytane przez lektora oraz wspomagające i alternatywne sposoby komunikacji, środki i formaty, łącznie z dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną; „JĘZYK” odnosi się zarówno do języka mówionego, jak i migowego oraz innych form przekazu niewerbalnego.

Wspomagające i Alternatywne Metody Porozumiewania się, tzw. AAC, pozwalają osobom z poważnymi problemami w porozumiewaniu się na osiągnięcie takiego poziomu jakości życia, który byłby dla nich dostępny, gdyby nie mieli żadnych ograniczeń komunikacyjnych.

AAC kierowane jest do różnych grup użytkowników:

- języka ekspresyjnego – rozumieją mowę, ale nie mogą mówić
- wsparcia językowego – przejściowo potrzebują AAC
- wsparcia językowego sytuacyjnego – potrzebują AAC w określonych sytuacjach lub z niektórymi ludźmi
- języka alternatywnego – słabo rozumieją mowę i mało jej używają

Warto wziąć pod uwagę komunikację z tymi grupami, bowiem:

- komunikacja daje poczucie bezpieczeństwa
- komunikacja daje możliwość wpływania na swoje życie
- komunikacja zaspokaja potrzeby w indywidualny sposób
- komunikacja pozwala człowiekowi na kontakt z innym człowiekiem

Każdy chce i może się komunikować w sposób werbalny i niewerbalny. Ale zanim przystąpimy do wprowadzania znaków i symboli niezbędne jest wzbudzenie gotowości do komunikacji:

- zauważenie **odbiorcy** i komunikatów, które będą nadawane
- wykazywanie **intencji komunikacyjnej**
- **działanie celowe**, czyli poczucie możliwości wpływania na otoczenie
- rozumienie, że rzeczy mają nazwy
- doświadczenie **stałości przedmiotów** – nawet, jeśli czegoś się nie widzi, to ma się przekonanie, że nadal to jest
- **wskazywanie** pożądaných przedmiotów, osób
- akceptowanie **naprzemienności działań**
- rozumienie **znaczenia symbolu**
- **koncentrowanie** wzroku, słuchu na pomocy do komunikacji
- rozumienie **konsekwencji wyboru** znaku, symbolu, przedmiotu
- **antycypowanie** – przewidywanie wydarzeń

Nabywanie kompetencji komunikacyjnych jest procesem długoterminowym trwającym często nawet kilka lat. Ważne jest aby pamiętać, że system wspomagający porozumiewanie się tworzy nie jedna osoba (np. logopeda), a wszystkie osoby z najbliższego środowiska dziecka. Istotne jest również, aby postrzegać dziecko i system wspomagający jako integralną część. System komunikacji dziecka musi być także osadzony w systemie rodzinnym. Rodzice, rodzeństwo, dziadkowie to najważniejsi partnerzy komunikacyjni.